Lietas Nr.C33496917
Lietas arhīva Nr.C0195-18/02
ECLI:LV:BSRT:2018:0115.C33496917.1.S

AIZMUGURISKS SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Bauskā 2018.gada 15.janvārī

Bauskas rajona tiesa šādā sastāvā: tiesnese A.Skulme, ar sekretāri Sk.Šimkevicu, atklātā tiesas sēdē Bauskā, Zaļā ielā 12, 2018.gada 15.janvārī izskatīja civillietu AS "Money Express Credit" prasībā pret /pers. C/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

AS "Money Express Credit" (iepriekš SIA "Money Express Credit", turpmāk – prasītāja) 2017.gada 27.maijā Rīgas rajona Jūrmalas tiesu namā cēla prasību pret /pers. C/ (turpmāk – atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasībā lūgts tiesai piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai parādu 2129,54 *euro* apmērā un visus tiesāšanās izdevumus, kā arī atzīt prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas sešus procentus gadā no neapmaksātās parāda pamatsummas.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1652., 1670., 1672.-1673., 1692., 1698., 1702., 1716.-1717., 1720., 1753., 1756., 1943. un 1946.pantu.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi. Starp prasītāju un atbildētāju 2015.gada 18.februārī noslēgts atgriezeniskais finanšu līzinga līgums Nr. (turpmāk – līzinga līgums), saskaņā ar kuru prasītāja atbildētājas uzdevumā iegādājās savā īpašumā un nodeva viņas turējumā un lietošanā transportlīdzekli /TL marka/, 2007.izlaiduma gads, VIN:/šasijas numurs/, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ (turpmāk – līzinga objekts), kā arī piešķīra atbildētājai tiesības līzinga objektu izpirkt, veicot līgumā paredzētos maksājumus.

Līzinga līguma 6.1.punktā noteikts, ka atbildētājai ir pienākums veikt visus līgumā paredzētos maksājumus saskaņā ar maksājuma grafiku, katra mēneša 25.datumā, un/vai līguma noteikumiem, kā arī pildīt citus līzinga līgumā noteiktos pienākumus. Sakarā ar to, ka līzinga līgumā noteiktajā kārtībā atbildētāja savlaicīgi neveica paredzētos maksājumus, iestājās līzinga līguma 9.1.punktā noteiktais, ka līguma maksājumu kavējuma gadījumā atbildētājai ir jāmaksā prasītājai nokavējuma procenti 0,8% dienā no nokavētā maksājuma summas par katru nokavējuma dienu.

Saskaņā ar līguma 10.3.1.punktu prasītāja ir tiesīga pieprasīt nodot līzinga objekta turējumu prasītājai un pirms termiņa izpildīt visas saistības pēc līzinga līguma, veikt piespiedu līzinga objekta pārņemšanu un ierosināt līzinga objekta pārdošanu, ja atbildētāja vairāk par 30 dienām kavē jebkura līgumā vai maksājumu grafikā paredzētā maksājuma izpildi.

Ar 2016.gada 6.maija pieprasījumu par pirmstermiņa līguma saistību izpildi atbildētāja tika informēta, ka prasītāja saskaņā ar līguma 10.4.punktu pirms termiņa pieprasa izpildīt visas saistības pēc līzinga līguma līdz 2017.gada 16.maijam, jo ir iestājies līzinga līguma 10.3.1.punktā noteiktais gadījums – atbildētāja noteiktajā termiņā parāda samaksu neveica.

Prasības pieteikumā norādīts, ka pēc prasītājas noteiktā termiņa parāda saistību izpildei atbildētāja veica vairākus maksājumus savu parāda saistību dzēšanai, bet attiecīgo maksājuma kopsumma pilnā apmērā nesedza atbildētājas parāda saistības, līdz ar to 2017.gada 2.februārī prasītāja iesniedza Rīgas rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļā pieteikumu par atbildētājas no līzinga līguma izrietošo saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā.

Ar tiesas 2017.gada 15.marta lēmumu lietā Nr.3-12/0233 prasītājas pieteikums par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā tika atstāts bez izskatīšanas.

Atbilstoši līzinga līguma 10.4.punktam, atbildētājai bija pienākums pēdējā līguma darbības dienā vai dienā, kuru savā paziņojumā par līguma saistību pirmstermiņa izpildi noteikusi prasītāja, nodot līzinga objekta turējumu prasītājai, ja tas nav izdarīts iepriekš. Līdz pat prasības pieteikuma sagatavošanas dienai, atbildētāja nav nodevusi līzinga objektu prasītājai, līdz ar to, prasītājai bija liegta iespēja izmantot savas līzinga līguma 10.6.punktā noteiktās tiesības un realizēt līzinga objektu par brīvo cenu, lai no līzinga objekta pārdošanas iegūtiem naudas līdzekļiem kaut daļēji dzēstu atbildētājas parāda saistības. Līdz 2017.gada 13.jūnijam atbildētāja nav izpildījusi augstāk norādīto pienākumu, bet tieši, nav veikusi parāda samaksu pilnā apmērā, tādējādi atbildētājas no līzinga līguma izrietošās parāda saistības ir 2129,54 *euro* apmērā.

Rakstveida paskaidrojumus par celto prasību, atbilstoši Civilprocesa likuma 148.panta noteikumiem, atbildētāja tiesā nav iesniegusi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 32. [1] pantu, lai panāktu lietas ātrāku izskatīšanas nodrošināšanu, lieta nosūtīta izskatīšanai Bauskas rajona tiesai.

Prasītājas pārstāve uz tiesas sēdi nav ieradusies. Tiesā 2018.gada 9.janvārī saņemts prasītājas pārstāves iesniegums, kurā norādīts, ka prasītāja prasību uztur pilnā apmērā uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem, kā arī lūdz tiesu lietu izskatīt bez prasītājas pārstāves piedalīšanās tiesas sēdē (lietas 33.lapa).

Atbildētāja uz tiesas sēdi nav ieradusies, par neierašanās iemesliem nav paziņojusi. Tiesas pavēste atbildētājai nosūtīta pasta sūtījumā 2017.gada 23.septembrī uz prasības pieteikumā norādīto atbildētājas dzīvesvietas adresi, kas ir arī atbildētājas deklarētās dzīvesvietas adrese (lietas 18.lapa).

Civilprocesa likuma 56.panta piektā daļa paredz, ka *tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildus adrese, - pēc papildus adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu [..].* Tiesas pavēste atbildētājai nosūtīta saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu. Tiesas dokumenti atbildētājai nosūtīti Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā, un atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1] panta pirmās daļas 3.punktam,

uzskatāms, ka tiesas dokumenti atbildētājai ir izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas [..].

Ņemot vērā, ka pusēm par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā un nepastāv Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā noteiktie pamati lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt bez pušu klātbūtnes tiesas sēdē.

Ievērojot, ka atbildētāja nav sniegusi paskaidrojumus par prasību un nav ieradusies pēc tiesas aicinājuma uz tiesas sēdi, nepaziņojot neierašanās iemeslu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 208.[1] pantu tiesai ir pamats taisīt lietā aizmugurisku spriedumu. Civilprocesa likuma 208.[1] panta trešās daļas ierobežojumi aizmuguriska sprieduma taisīšanai lietā nav konstatēti.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu *katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.*

Civillikuma 1402.pants noteic, ka *saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.*

Komerclikuma 463.panta pirmajā daļā noteikts, *ka līzinga līgums ir tāds līgums, ar kuru komersants (līzinga devējs) apņemas iegūt īpašumā līzinga ņēmēja izraudzītu lietu no līzinga ņēmēja izraudzītas trešās personas (pārdevēja) un nodrošināt šīs lietas nodošanu līzinga ņēmēja lietošanā, bet līzinga ņēmējs apņemas pieņemt šo lietu un samaksāt nolīgto atlīdzību.* Savukārt, šā panta otrā daļa paredz, ka *līzinga līgumam piemēro Civillikuma un šā likuma noteikumus par pirkuma līgumu, ciktāl tie nav pretrunā ar šīs nodaļas noteikumiem, ja ir nolīgts līzinga ņēmēja pienākums izpirkt līzingā nodoto lietu [..].*

Lietā nodibināts, ka 2015.gada 18.februārī starp pusēm noslēgts līzinga līgums (lietas 9.-12.lapa) par līzinga objektu, kuram pirkuma maksa noteikta 3253 *euro* apmērā. Atbildētājai piešķirtas tiesības līzinga objektu izpirkt, kā arī noteikts līzinga līguma darbības termiņš līdz 2020.gada 25.februārim.

No noslēgtā līzinga līguma 2.1.punkta izriet, ka atbildētājai pēc saistību izpildīšanas pilnā apmērā tiek nodotas īpašuma tiesības uz līzinga objektu pie nosacījuma, ka viņai kā līzinga ņēmējam nav citu pret prasītāju neizpildītu saistību, kas rodas uz cita pušu starpā noslēgta darījuma pamata un kurām iestājies izpildes termiņš (lietas 10.lapa).

Tiesa atzīst, ka lietā piemērojamas Civillikuma normas par pirkuma līgumu un noslēgtā līzinga līguma noteikumi.

Saskaņā ar Civillikuma 2021.pantu *no pirkuma līguma izceļas abām pusēm savstarpējas prasījuma tiesības kā uz līguma izpildīšanu, tā arī uz zaudējumu atlīdzināšanu.*

Atbilstoši Civillikuma 2069.pantā noteiktajam, *pārdevējs var paturēt sev īpašuma tiesību uz pārdoto lietu vai nu tā, ka šī tiesība viņam paliek līdz laikam, kamēr nav galīgi samaksāta pirkuma maksa, vai arī tā, ka īpašuma tiesība pāriet atpakaļ uz viņu, ja pircējs nesamaksā. Ja rodas šaubas par līdzēju nodomu, tad pieņemams par nolīgtu, ka īpašuma tiesība paliek pārdevējam, kamēr nav galīgi samaksāta pirkuma maksa.*

Atbilstoši maksājumu grafikam (lietas 13.lapa), atbildētājai pielīgti ikmēneša maksājumi par līzinga objektu no 2015.gada 25.aprīļa līdz 2020.gada 25.februārim.

Tiesa konstatē, ka līzinga līguma spēkā esamība nav apstrīdēta, tiesai nav iesniegti pierādījumi, ka līzinga līgums vai kāds tā punkts būtu atcelts, izbeigts vai atzīts par spēkā neesošu, tādēļ tiesa atzīst, ka tas ir saistošs pusēm.

Lietā nav strīda, ka prasītāja nodevusi līzinga objektu atbildētājas turējumā.

Saskaņā ar Civillikuma 1425.pantu *katra saistība jāizpilda pilnā apmērā, un nevienu nevar piespiest apmierināties tikai ar kādas saistības daļas izpildījumu*, savukārt, Civillikuma 1589.pants noteic, ka *vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.*

Līzinga līguma noteikumu 10.3.1.punktā pielīgts, ka līzinga devējs tiesīgs pieprasīt nodot līzinga objekta turējumu līzinga devējam un pirms termiņa izpildīt visas saistības pēc līguma, ja līzinga ņēmējs vairāk par 30 dienām kavē jebkura līguma vai maksājumu grafikā paredzētā maksājuma izpildi, savukārt, līzinga līguma 10.4.punktā noteikts, ka par pieprasījumu nodot līzinga objekta turējumu līzinga devējam un pirms termiņa izpildīt visas saistības pēc līguma līzinga devējs brīdina līzinga ņēmēju, septiņas dienas iepriekš nosūtot līzinga ņēmējam rakstisku paziņojumu.

Ar 2016.gada 6.maija pieprasījumu par pirms termiņa līguma saistību izpildi (lietas 16.lapa) atbildētāja informēta, ka prasītāja saskaņā ar līzinga līguma 10.3.1.punktu pieprasa pirms termiņa līdz 2016.gada 16.maijam izpildīt visas saistības pēc līzinga līguma, kas uz 2016.gada 6.maiju ir 3307,58 *euro*, kā arī atbilstoši līzinga līguma 10.4.punktam nodot līzinga objektu prasītājai kā līzinga devējam. Lietas materiāli apliecina, ka pēc paziņojuma par pirmstermiņa līzinga līguma izbeigšanu, saistību izpildei veikti maksājumi 2016.gada 23.maijā – 405 *euro*, 2016.gada 24.maijā – 43,15 *euro*, 2016.gada 25.maijā – 115 *euro*, 2016.gada 27.jūnijā – 105,25 *euro*, 2016.gada 26.jūlijā –105,25 *euro*, 2016.gada 29.augustā – 105,25 *euro*, 2016.gada 30.septembrī – 105,25 *euro,* 2016.gada 15.novembrī – 110 *euro* un 2017.gada 11.janvārī – 110 *euro* apmērā (lietas 15.lapa). Pēc maksājumu veikšanas atbildētāja palikusi parādā prasītājai vēl 2129,54 *euro.*

Atbildētāja parāda aprēķinu nav apstrīdējusi, paskaidrojumus nav sniegusi, nav iesniegusi pierādījumus, ka savas saistības pret prasītāju būtu izpildījusi un parādu būtu samaksājusi. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādīto faktu, ka atbildētāja līgumā pielīgtās saistības nav pilnībā izpildījusi un parādu prasītājai nav pilnībā atmaksājusi. Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenams parāds aprēķinātās summas 2129,54 *euro* apmērā.

Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.*

Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs un saskaņā ar to tiesa pati (*ex officio*), neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem, noteic prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus uz likuma pamata (Civillikuma 1759.pants), kuru apmērs noteikts Civillikuma 1765.pantā (*sk. Senāta 2007.gada 4.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC -87/2007, Senāta 2010.gada 13.oktobra lēmumu lietā Nr.SPC -166/2010*). Stājoties spēkā nolēmumam par naudas summas piedziņu, par piedziņas juridisko pamatu kļūst spriedums, kura labprātīga nepildīšana rada nokavējumu Civillikuma 1759.panta izpratnē. Savukārt, nokavējums dod pamatu likumisko procentu maksāšanai. Šādos apstākļos konstatējams, ka eventuāli Civilprocesa likuma 195.pantā minētais procentu maksāšanas pienākums līdz sprieduma izpildei varētu būt saistīts ar: 1) prasības pieteikumā norādītās saistības pārkāpumu; 2) izpildes nokavējumu, kas var rasties sprieduma izpildes stadijā. Sprieduma izpildes nokavējums izpildes stadijā rodas, ja piespriestie naudas maksājumi nav veikti sprieduma labprātīgas izpildes noteiktajā termiņā, tādēļ procentu maksāšanas pienākuma izpilde sākas ne ātrāk kā brīdī, kad spriedums stājies likumīgā spēkā un notecējis termiņš tā labprātīgai izpildei. Līdz ar to prasītājai nosakāmas tiesības – saņemt no atbildētājas likumiskos sešus procentus gadā no parāda (2129,54 *euro*), sākot no sprieduma labprātīga termiņa beigām līdz sprieduma izpildei, nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatparāda summu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus*.

No lietas materiāliem konstatējams, ka prasītāja, ceļot prasību, samaksājusi valsts nodevu 319,43 *euro* (lietas 6.-7.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro* (lietas 8.lapa), bet kopā tiesas izdevumi samaksāti 322,63 *euro* apmērā. Ņemot vērā, ka prasība tiek apmierināta pilnībā, prasītājas samaksātie tiesas izdevumi piedzenami no atbildētājas par labu prasītājai.

Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmā daļa noteic, ka *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu [..], tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei [..]*. Tiesa atzīst, ka šā likuma norma attiecas arī uz izskatāmo prasību un nosaka atbildētājai termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193.-195., 204.[1] un 208.[1] pantu , tiesa

nosprieda

apmierināt prasību pilnībā.

Piedzīt no **/pers. C/** (/pers. C/), personas kods /personas kods/, par labu AS "Money Express Credit", reģistrācijas numurs 40103326532, parādu 2129,54 *euro* un tiesas izdevumus 322,63 *euro*, pavisam kopā **2452,17 *euro*** (divi tūkstoši četri simti piecdesmit divi *euro* un 17 centi). Samaksa veicama: AS "Swedbank" kontā Nr.LV24HABA0551031274422.

Noteikt/pers.C/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt AS "Money Express Credit", reģistrācijas numurs 40103326532, tiesības saņemt no atbildētājas /pers. C/, personas kods /personas kods/, likumiskos sešus procentus gadā no parāda (2129,54 *euro*), sākot no dienas, kad beidzas sprieduma labprātīgās izpildes termiņš, līdz sprieduma pilnīgai izpildei, ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas sasniedzot kapitāla lielumu.

Spriedumu AS "Money Express Credit" var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2018.gada 15.janvāra, iesniedzot apelācijas sūdzību Bauskas rajona tiesā.

/pers. C/ nav tiesīga pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā, bet 20 (divdesmit) dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīga iesniegt Bauskas rajona tiesā, kura taisījusi aizmugurisku spriedumu, pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese A.Skulme